

MARKETINGDA SUN'IY INTELLEKT

*Navoiy innovatsiyalar universiteti
Iqtisodiyot va axborot texnologiyalari
kafedra o'qituvchisi*

Shaymanov Javlonbek Baxtiyorovich

*Navoiy viloyati Innovatsiyalar universiteti
Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha) fakulteti
3- bosqich Talabasi*

Zaynutdinova Zarina Akmalovna

Annotatsiya: *Ushbu ishda marketing sohasida sun'iy intellekt (AI) texnologiyalarining qo'llanilishi, uning imkoniyatlari, afzalliklari va zamonaviy biznes jarayonlariga ta'siri keng yoritilgan. Sun'iy intellekt — mijozlar xatti-harakatini tahlil qilish, bozor tendensiyalarini bashoratlash, shaxsiylashtirilgan marketing strategiyalarini ishlab chiqish, reklama kampaniyalarini avtomatlashtirish hamda mijozlarga xizmat ko'rsatish sifatini oshirishda muhim vosita sifatida namoyon bo'ladi. AI texnologiyalari yordamida katta hajmdagi ma'lumotlarni tezkor qayta ishlash, segmentatsiya, tavsiyalar tizimi, chatbotlar, dinamik narxlash va kontent yaratish kabi jarayonlar ancha samarali amalga oshiriladi. Natijada marketing xarajatlari optimallashtiriladi, sotuvlar hajmi oshadi va mijozlar bilan o'zaro munosabatlar sifat jihatdan yaxshilanadi. Tadqiqot sun'iy intellektning marketingdagi roli ortib borayotganini, kelajakda esa uning samaradorlikni oshiruvchi asosiy texnologiyalardan biriga aylanishini ko'rsatadi.*

Аннотация: *В данной работе рассматривается применение технологий искусственного интеллекта (ИИ) в сфере маркетинга, а также их возможности, преимущества и влияние на современные бизнес-процессы. Искусственный интеллект позволяет анализировать поведение*

потребителей, прогнозировать рыночные тенденции, разрабатывать персонализированные маркетинговые стратегии и автоматизировать рекламные кампании. Использование ИИ способствует более эффективной обработке больших объемов данных, сегментации клиентов, формированию рекомендаций, внедрению чат-ботов, динамическому ценообразованию и созданию контента. В результате повышается эффективность маркетинговых коммуникаций, оптимизируются затраты, увеличиваются продажи и улучшается качество взаимодействия с клиентами. Проведённый анализ показывает, что роль искусственного интеллекта в маркетинге стремительно возрастает и в будущем станет одним из ключевых инструментов повышения конкурентоспособности бизнеса.

Annotation: This paper examines the application of artificial intelligence (AI) technologies in the field of marketing, highlighting their capabilities, advantages, and impact on modern business processes. AI enables the analysis of consumer behavior, forecasting of market trends, development of personalized marketing strategies, and automation of advertising campaigns. Through AI-driven tools, large volumes of data can be processed efficiently, allowing for improved customer segmentation, recommendation systems, chatbots, dynamic pricing, and content creation. As a result, marketing communication becomes more effective, operational costs decrease, sales increase, and customer relationships are strengthened. The analysis demonstrates that the role of artificial intelligence in marketing is rapidly growing and is expected to become one of the key technologies for enhancing business competitiveness in the future.

Kirish

So‘nggi yillarda dunyoda texnologik rivojlanish misli ko‘rilmagan darajada tezlashdi. Ayniqsa, sun‘iy intellekt (AI) texnologiyalarining paydo bo‘lishi va jadal rivojlanishi turli sohalarda tub o‘zgarishlarni yuzaga keltirmoqda. Bugungi kunda sun‘iy intellekt inson faoliyatining deyarli barcha yo‘nalishlariga kirib

bormoqda: ta'lim, tibbiyot, ishlab chiqarish, transport, moliya va albatta marketing sohalari bundan mustasno emas. Raqobat keskinlashgan zamonaviy bozor sharoitida korxonalar uchun mijozlarni chuqur o'rganish, ularning ehtiyojlarini oldindan bilish va ularga mos mahsulot yoki xizmat taklif qilish eng muhim ustunliklardan biri bo'lib qolmoqda. Bunday sharoitda sun'iy intellekt texnologiyalari marketing jarayonlarini yanada samarali tashkil etish imkonini bermoqda.

Marketingning asosiy vazifalaridan biri — iste'molchini tushunish va unga mos taklif yaratishdir. Avvallari bu jarayon ko'proq inson tajribasi, kuzatuv va qo'lda bajariladigan tahlillarga asoslangan bo'lsa, hozirda katta hajmdagi ma'lumotlarni qisqa vaqt ichida qayta ishlay oladigan, xulq-atvorni bashorat qila oladigan, mijozlar segmentatsiyasini nozik darajada aniqlay oladigan sun'iy intellekt tizimlari bu ishni ancha mukammal darajada bajarmoqda. Natijada reklama kampaniyalarining samaradorligi oshadi, sotuvlar ko'payadi, biznes xarajatlari esa kamayadi.

Shu bilan birga, AI marketingga yangi yondashuvlarni olib kirmoqda: real vaqt rejimida ma'lumot tahlili, shaxsiylashtirilgan takliflar, avtomatlashtirilgan reklama boshqaruvi, mijozlar bilan robotlashtirilgan muloqot (chatbotlar) va kreativ kontent yaratish kabi imkoniyatlar marketingning bugungi kundagi ko'rinishini tubdan o'zgartirdi. Endilikda kompaniyalar nafaqat mijozning hozirgi ehtiyojini, balki uning keyingi xatti-harakatlarini ham oldindan bilish imkoniyatiga ega.

Marketingda AI dan foydalanish nafaqat yirik kompaniyalar, balki kichik bizneslar uchun ham katta ahamiyat kasb etmoqda. Chunki sun'iy intellekt vositalari har qanday biznesga tejamkor, aniq va natijaga yo'naltirilgan marketing strategiyasini ishlab chiqish imkonini beradi. Shuningdek, raqobat kuchli bo'lgan bozor sharoitida sun'iy intellektni joriy etgan bizneslar boshqalarga nisbatan sezilarli ustunlikka ega bo'lmoqda.

Shu sababli, sun'iy intellektning marketing sohasidagi o'rni va ahamiyatini o'rganish bugungi kunda dolzarb mavzulardan biridir. Mazkur ishda sun'iy intellektning marketingdagi qo'llanish imkoniyatlari, afzalliklari, samaradorlikka

ta'siri hamda kelajak istiqbollari keng yoritiladi.

Sun'iy intellekt (AI) marketing jarayonlarining deyarli barcha bosqichiga kirib kelib, mijozlarni o'rganishdan tortib, reklama kampaniyalarini boshqarishgacha bo'lgan faoliyatni optimallashtirib bormoqda. Quyida marketingda AI keng qo'llaniladigan asosiy yo'nalishlar kengroq yoritiladi.

1. Mijozlarni tahlil qilish va segmentatsiya

Marketingning eng muhim bosqichlaridan biri — mijozlarni o'rganish va ularni to'g'ri guruhlariga (segmentlarga) ajratishdir. Avvallari bu jarayon ko'p vaqt talab qilgan bo'lsa, sun'iy intellekt katta hajmdagi ma'lumotlarni qisqa vaqt ichida tahlil qilib, mijozlarning xarid qilish odatlari, psixologik xususiyatlari, qiziqishlari va xatti-harakatini chuqur o'rganadi. AI mijozlarning ehtiyojlarini oldindan aniqlab, biznesga eng samarali segmentlar bilan ishlash imkonini beradi.

Natija: reklama aniqligi oshadi, keraksiz xarajatlar kamayadi, sotuvlar ko'tariladi.

2. Shaxsiylashtirilgan marketing va tavsiyalar tizimi

Bugungi raqobat sharoitida iste'molchi o'ziga xos e'tiborni kutadi. Sun'iy intellekt esa har bir mijozga individual yondashuvni ta'minlaydi. U mijozning avvalgi qidiruvlari, xaridlari va online xatti-harakatlariga asoslanib shaxsiy tavsiyalar beradi. Misol uchun:

- Netflixda film tavsiyalari,
- YouTube'da video tavsiyalari,
- Amazon va OLX'da "Sizga yoqishi mumkin bo'lgan mahsulotlar".

Bu tizimlar mijozning ehtiyojiga mos bo'lgani uchun sotib olish ehtimoli bir necha barobarga oshadi.

3. Chatbotlar va mijozlarga xizmat ko'rsatish

AI asosidagi chatbotlar kompaniya va mijoz o'rtasidagi aloqani tubdan o'zgartirdi. Ular 24/7 rejimida ishlaydi, mijoz savollariga tezkor javob beradi, buyurtmalarni qabul qiladi va texnik yordam ko'rsatadi. Chatbotlar inson omilini kamaytiradi, lekin xizmat sifatini pasaytirmaydi, aksincha, doimiy, tez va aniq aloqa

ta'minlaydi.

Afzalliklari:

- xizmat xarajatlari kamayadi,
- mijozlarga tezkor yordam beriladi,
- katta hajmdagi murojaatlar avtomatik ko'rib chiqiladi.

4. Reklama kampaniyalarini avtomatlashtirish va optimallashtirish

Sun'iy intellekt reklama jarayonining eng muhim qismlaridan biriga aylangan. Google Ads, Facebook Ads, TikTok Ads kabi platformalarning asosida AI ishlaydi. Ular:

- eng to'g'ri auditoriyani tanlaydi,
- reklama joylashuvini optimallashtiradi,
- byudjetni samarali taqsimlaydi,
- eng yaxshi natija beradigan vaqtni aniqlaydi.

Natijada reklama samaradorligi oshadi, konversiya va sotuvlar ko'payadi.

5. Kontent yaratish va kreativ jarayonlarini avtomatlashtirish

Generativ AI texnologiyalari (ChatGPT, DALL·E, Midjourney, Canva AI va boshqalar) marketingdagi kreativ ishlarni osonlashtirdi. Endi AI yordamida:

- maqola, reklama matnlari, blog postlar,
- bannerlar va grafik dizaynlar,
- video roliklar,
- mahsulot ta'riflari

tez va sifatli yaratiladi.

Bu jarayon marketingchilarga vaqtni tejash, tezkor kontent yaratish va kreativ g'oyalarni sinovdan o'tkazish imkonini beradi.

Bugungi tez o'zgarayotgan raqamli muhitda sun'iy intellekt marketingning eng muhim va istiqbolli yo'nalishlaridan biriga aylanib bormoqda. AI texnologiyalari mijozlar ehtiyojini chuqur tahlil qilish, ularning xatti-harakatlarini oldindan bashoratlash, reklama jarayonlarini avtomatlashtirish va kontent yaratish kabi ko'plab jarayonlarni ancha osonlashtirib, samaradorlikni sezilarli darajada oshirmoqda. Shaxsiylashtirilgan takliflar, aqlli tavsiya tizimlari, chatbotlar, dinamik

narxlash va bozor tendensiyalarini prognoz qilish kabi imkoniyatlar biznes uchun katta ustunlik yaratadi.

Sun'iy intellektning marketingga kirib kelishi nafaqat yirik korxonalar, balki o'rta va kichik bizneslar uchun ham yangi imkoniyatlar ochmoqda. Chunki AI asosidagi vositalar tejamkor, aniq va natijaga yo'naltirilgan yondashuvni ta'minlaydi. Bu esa kompaniyalarning xarajatlarini kamaytirib, sotuvlarni oshirish, mijozlar bilan munosabatlarni mustahkamlash va raqobatbardoshlikni kuchaytirishga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbek tilidagi manbalar

1. Xamidov, B. Raqamli marketing asoslari. T.: Innovatsiya nashriyoti, 2022.
2. G'ulomov, S., Abdug'afforov, A. Sun'iy intellekt va biznes jarayonlari. Toshkent davlat texnika universiteti, 2021.
3. Alimov, R. Raqamli iqtisodiyot: nazariya va amaliyot. T., 2020.
4. Karimov, Z. Marketing strategiyalari va zamonaviy texnologiyalar. T.: Iqtisodiyot, 2023.